

ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
CYFARFOD:	PWYLLGOR DEMOCRATAIDD
DYDDIAD:	4ydd HYDREF 2022
TEITL YR ADRODDIAD:	STRATEGAETH DATBLYGU AELODAU ETHOLEDIG
ADRODDIAD GAN:	RHEOLWR DATBLYGU ADNODDAU DYNOL
SWYDDOG CYSWLLT:	MIRIAM WILLIAMS (estyniad 2512)
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I GYFLWYNO STRATEGAETH DATBLYGU AR GYFER AELODAU ETHOLEDIG AR GYFER Y CYFNOD MAI 2022 - MAWRTH 2027

1. CEFNDIR

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw cyflwyno Strategaeth Datblygu ar gyfer Aelodau Etholedig sy'n amlygu'r ymrwymiad a'r gefnogaeth gynigir ar gyfer datblygiad Aelodau Etholedig yn ystod y 5 mlynedd nesaf.
- 1.2 Mae Datblygu Aelodau yn cyfeirio at unrhyw weithgareddau datblygu neu raglenni hyfforddi sydd wedi'u cynllunio'n benodol i wella gwybodaeth, sgiliau a galluoedd Aelodau Etholedig yn eu rolau amrywiol.

2. Y STRATEGAETH

- 2.1 Er mwyn galluogi Cynghorwyr i weithredu'n effeithlon ac effeithiol wrth gyflawni eu rolau amrywiol, mae'n bolisi gan y Cyngor nodi anghenion dysgu a datblygu pob Cynghorydd.
- 2.2 Mae hyn yn gofyn am agwedd ragweithiol tuag at Ddatblygu Aelodau a chefnogaeth ar ffurf cyflwyniadau, seminarau a gweithdai a hwylusir yn fewnol ac yn allanol yn ogystal â thrwy gyrsiau hyfforddi penodol. Mae'r Cyngor wedi cefnogi datblygiad Aelodau trwy ddyrannu cyllideb benodol ac wedi cymhwyso ei bolisi ar sail gyfartal i bob un o'r 35 Aelod, yn ogystal â chefnogi aelodau cyfetholedig o'r pwyllgorau Safonau, Archwilio a Sgriwtini. Cafodd y system hon ei ffurfioli yn 2008 pan ddyfarnwyd Siarter CLILC ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau'r Cyngor, a gafodd ei hadnewyddu yn 2019.
- 2.3 Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i wella ymhellach y cyfleoedd a'r gefnogaeth i Aelodau a'u hanghenion dysgu a datblygu. Mae statws Siarter yn

tanlinellu pwysigrwydd parhaus hyfforddiant a datblygiad i Aelodau ac yn sicrhau y bydd darpariaeth yn y dyfodol yn seiliedig ar angen, a ddarperir gan weithwyr proffesiynol lle caiff ansawdd yr hyfforddiant ei fonitro o ran ansawdd a'i ddarparu i bob Aelod ar sail gyfartal.

Gweler gopi o'r Strategaeth drafft yn Atodiad 1 sy'n amlygu'r ymrwymiad ar ran y Cyngor.

3. CYFLAWNI'R STRATEGAETH

3.1 Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, fel yr Hyrwyddwr Datblygu Aelodau, yn arwain ar hyn, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth.

3.2 Bydd y Strategaeth/Cais y Siarter yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ond mae cyfrifoldeb am fabwysiadu'r cynllun blynyddol, monitro ac adrodd yn gyfrifoldeb ar y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

4. ARGYMHELLIAD

- I nodi'r cynnwys ac i fabwysiadu a chefnogi'r Strategaeth gyflwynir.

Miriam Williams
Rheolwr Hyfforddiant AD
Hydref 2022

Cyngor Sir Ynys Môn

STRATEGAETH DATBLYGU AELODAU

2022 - 2027

‘Llunio’r dyfodol trwy ddatblygu pobl’

Dyddiad Adolygu: Mawrth 2027

STRATEGAETH DATBLYGU AELODAU

1. Cyflwyniad

1.1 Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn cydnabod bod galwadau a disgwyliadau cynyddol ar Aelodau, o ystyried cyflymder y newid deddfwriaethol a'r amgylchedd sy'n newid o hyd. Mae gofyniad felly i sicrhau bod datblygiad a chymorth effeithiol ar waith i'w galluogi i gyflawni gofynion eu rolau.

1.2 Mae'r Cyngor yn gweithredu mewn amgylchedd sy'n newid o hyd, gan orfod ymateb i newidiadau mewn deddfwriaeth (e.e. Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).); Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sy'n lleihau cyllidebau tra'n ysgwyddo cyfrifoldebau newydd. Mae hyn yn gofyn am Aelodau Etholedig a gweithlu sy'n hyblyg ac yn ymatebol i newid. Mae'r Cyngor yn wynebu rhaglen hynod heriol sy'n cynnwys:-

- Cydweithio ag awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill i wella darpariaeth gwasanaethau.
- Ymateb i doriadau cyllidebol flwyddyn ar ôl blwyddyn.
- Rolau newydd, heriol a newidiol i Aelodau Etholedig.
- Trefniadau rheoli gwleidyddol newydd a chyfrifoldeb am graffu ar ddarparwyr gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Pwyslais ar welliant parhaus.
- Llywodraethu Corfforaethol.
- Datblygiadau Digidol a Thechnegol

1.3 Wrth groesawu'r heriau hyn, rhaid i'r Cyngor barhau i ddatblygu ei Aelodau fel eu bod yn:

- Ymateb i newid.
- Gwneud y defnydd gorau o'r holl adnoddau sydd ar gael.
- Yn gallu herio'r Cyngor a sefydliadau eraill yn deg a nodi arfer gorau.
- Yn canolbwyntio ar wneud y gorau o'r canlyniadau a ddarperir gan wasanaethau cyhoeddus o fewn yr hinsawdd heriol sydd ohoni gydag adnoddau ariannol yn lleihau.
- Yn arweinwyr cymunedol dylanwadol.

2. Pwrpas y Strategaeth

2.1 Er mwyn galluogi Cyngorwyr i weithredu'n effeithlon ac effeithiol wrth gyflawni eu rolau amrywiol, mae'n bolisi gan y Cyngor nodi anghenion dysgu a datblygu pob Cyngorydd.

2.2 Mae hyn yn gofyn am agwedd ragweithiol tuag at Ddatblygu Aelodau a chefnogaeth ar ffurf cyflwyniadau, seminarau a gweithdai a hwylusir yn fewnol ac yn allanol yn ogystal â thrwy gyrsiau hyfforddi penodol. Mae'r Cyngor wedi cefnogi datblygiad Aelodau trwy ddyrannu cyllideb benodol ac wedi cymhwyso ei bolisi ar sail gyfartal i bob un o'r 35 Aelod, yn ogystal â chefnogi aelodau cyfetholedig o'r pwyllgorau Safonau, Archwilio a Sgriwtini. Cafodd y system hon ei ffurfioli yn 2008 pan ddyfarnwyd Siarter CLILC ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau'r Cyngor, a gafodd ei hadnewyddu yn 2019.

2.3 Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i wella ymhellach y cyfleoedd a'r gefnogaeth i Aelodau a'u hanghenion dysgu a datblygu. Mae statws Siarter yn tanlinellu pwysigrwydd parhaus hyfforddiant a datblygiad i Aelodau ac yn sicrhau y bydd darpariaeth yn y dyfodol yn seiliedig ar angen, a ddarperir gan weithwyr proffesiynol lle caiff ansawdd yr hyfforddiant ei fonitro o ran ansawdd a'i ddarparu i bob Aelod ar sail gyfartal.

3. Strategaeth Datblygu Aelodau – Nodau ac Amcanion

3.1 Mae Datblygu Aelodau yn cyfeirio at unrhyw weithgareddau datblygu neu raglenni hyfforddi sydd wedi'u cynllunio'n benodol i wella gwybodaeth, sgiliau a galluoedd Aelodau Etholedig yn eu rolau amrywiol.

3.2 Nod y strategaeth hon yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar Aelodau yn eu rolau presennol ac yn y dyfodol a diwygio/diweddaru disgrifiadau rôl yn ôl yr angen. Er mwyn sicrhau bod y strategaeth hon yn cwrdd ag anghenion Aelodau a'r Cyngor, bydd gweithgareddau'n cael eu cynllunio'n briodol, yn cael adnoddau o fewn terfynau'r gyllideb bresennol, yn cael eu monitro a'u gwerthuso.

3.3 Prif amcanion y strategaeth yw:-

- Sicrhau dealltwriaeth glir a rennir o rolau amrywiol Aelodau.

- Gwella perfformiad deiliaid uwch swyddi gyda chymorth Cyfweiliadau Cymorth a Datblygiad Personol blynyddol.
- Darparu rhaglen anwytho integredig a rhaglen rôl, sgiliau a gwybodaeth barhaus o gyfleoedd datblygu i bob Aelod.
- I gynnig cyfleoedd i Aelodau Etholedig i ddatblygu a gwella ei sgiliau digidol fydd yn ei cynorthwyo i fod yn fwy effeithiol gyda heriau technolegol
- Darparu cymorth wedi'i deilwra i anghenion Aelodau yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion hyfforddi unigol.
- Monitro effaith y strategaeth a defnyddio adborth i wella dros amser a dathlu llwyddiant.

3.4 Bydd y Cyngor yn darparu hyfforddiant a datblygiad hyblyg ac ymatebol i Aelodau Etholedig sy'n seiliedig ar anghenion unigol a sefydliadol. Bydd hyn yn cynyddu effeithiolrwydd Aelodau yn eu rolau amrywiol i sicrhau bod Cyngor Sir Ynys Môn yn cael ei ystyried fel arweinydd wrth ddarparu cefnogaeth i Aelodau Etholedig ac yn haeddu statws Siarter.

3.5 Dylid darllen y strategaeth hon ar y cyd â "Pholisi Dysgu, Hyfforddi a Datblygu" corfforaethol cyfredol yr Awdurdod.

4. Gweithredu Gofynion y Siarter

4.1 Mae'n hanfodol i'w llwyddiant bod Aelodau'n cymryd rhan arweiniol yn ei datblygiad, yn goruchwyllo ei gweithrediad, yn fodlon cymryd rhan yng ngofynion y Siarter ac yn chwarae rhan lawn wrth werthuso a monitro ei chynnydd a'i heffeithiolrwydd.

4.2 Mae Siarter Cymru ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau yn nodi dull gweithredu trwyadl a strwythuredig ar gyfer datblygu Aelodau. Isod mae prif ofynion y Siarter ac ymagwedd y Cyngor at eu gweithredu:-

4.2.1 Cefnogir aelodau gyda disgrifiadau rôl, sy'n cael eu hadolygu yn ôl yr angen ac sy'n amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu dosbarthu i bob aelod, gan gynnwys aelodau cyfetholedig. Cânt eu defnyddio i lywio'r cynlluniau hyfforddi a datblygu unigol a fydd ar gael i bob aelod.

Gwneir dolenni o'r disgrifiadau rôl safonol a'r manylebau personol i dudalen ar-lein bersonol pob aelod.

4.2.2 Cefnogir aelodau i gyflawni eu dyletswyddau yn unol â safonau ymddygiad uchel - mae hyfforddiant Cod Ymddygiad wedi'i nodi fel elfen graidd o'r Rhaglen Datblygu Aelodau a darperir hyfforddiant yn ôl yr angen.

4.2.3 Cefnogir aelodau i ddeall eu rolau a'u cyfrifoldebau fel y nodir yn y Cyfansoddiad - Darperir hyfforddiant priodol ar rolau amrywiol Aelodau a phwyllgorau.

4.2.4 Mae strategaeth dysgu a datblygu Aelodau wedi'i mabwysiadu - Mae'r ddogfen hon wedi'i mabwysiadu gan y Cyngor fel ei Strategaeth Datblygu Aelodau.

4.2.5 Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi'r cyfle i bob Aelod gael adolygiad blynyddol o'i anghenion hyfforddi. Bydd trefniadau'n cael eu gwneud i bob Aelod gael cynnig Cyfweliad Datblygu ac atgoffir yr Aelodau o'r cyfle hwn yn flynyddol. Mae Siarter CLILC hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i bob Aelod sy'n derbyn Cyflog Uwch gael cyfweliad o'r fath.

4.2.6 Er mwyn sicrhau bod yr anghenion hyfforddi a datblygu yn cwmpasu ystod mor eang â phosibl o ofynion Aelodau, pan na fydd Aelodau unigol yn manteisio ar yr opsiwn hwn byddant yn cael y cyfle i ymateb naill ai'n uniongyrchol i'r Pennaeth Democratiaeth a/neu Arweinydd ar gyfer Datblygu'r Gweithlu dros y ffôn, drwy e-bost neu'n ysgrifenedig.

4.2.7 Nodi Anghenion yr Awdurdod – Er mwyn sicrhau bod y rhaglen yn mynd i'r afael ag anghenion cyffredinol yr Awdurdod yn ogystal ag anghenion Aelodau unigol, ymgynghorir yn flynyddol â Thîm Arweinyddiaeth Strategol yr Awdurdod a Phenaethiaid Gwasanaeth i gyflwyno unrhyw anghenion datblygu a hyfforddi Aelodau posibl ar gyfer ei faes cyfrifoldeb.

4.2.8 Cynlluniau Datblygu Unigol - Deilliant yr uchod fydd Cynllun Datblygu Aelod unigol ar gyfer pob Aelod sy'n cynnal cyfweliad neu'n rhoi manylion ei anghenion hyfforddi i'r Pennaeth Democratiaeth (o fewn cyfyngiadau'r cyllidebau sydd ar gael ac adnoddau eraill).

4.2.9 E-Ddysgu – Bydd cyfres o fodiwlau e-ddysgu yn cael eu datblygu a'u defnyddio fel elfen allweddol o ddatblygiad Aelodau.

4.2.10 Mae rhaglen ddatblygu ar gyfer cyngorwyr yn ei lle gyda mecanwaith ar gyfer ei adolygiad blynyddol – Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cytuno ar Raglen Datblygu Aelodau yn flynyddol, gan ystyried a gwerthuso cynllun y flwyddyn flaenorol, adolygiadau datblygu Aelodau unigol, adborth gan Aelodau sy'n ymateb i'r Pennaeth Democratiaeth ac adborth gan swyddogion a Thîm Arweinyddiaeth Strategol yr Awdurdod.

4.2.11 Mae pob Aelod yn cael gwybod am y gweithgareddau datblygu, yn cael eu hannog i gymryd rhan ynddynt ac yn gallu cael mynediad cyfartal iddynt – Bydd rhaglen o ddigwyddiadau hyfforddi yn cael ei dosbarthu i bob Aelod.

4.2.12 Hysbysir darpar ymgeiswyr, ymgeiswyr ac Aelodau newydd o'u rôl a'u cyfrifoldebau – bydd darpar ymgeiswyr yn cael gwybodaeth, digwyddiadau a chefnogaeth briodol yn ystod y cyfnod yn arwain at etholiad.

4.2.13 Mae gweithgareddau datblygu yn berthnasol ac o ansawdd uchel – Defnyddir ystod o ddarpariaeth fewnol ac allanol fel y bo'n briodol a bydd gwerthusiad o bob sesiwn yn cael ei wneud.

4.2.14 Mae cyfrifoldeb clir am arwain y rhaglen, gyrru'r strategaeth a monitro'r canlyniadau – Y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, fydd yn gyfrifol am y strategaeth hon a'r rhaglen.

4.2.15 Mae adnoddau'n cael eu nodi a'u darparu ar gyfer datblygu Aelodau - Bydd cyllideb hyfforddi flynyddol yn bodoli i gwrdd â gofynion datblygu Aelodau, gyda lefel y gyllideb yn amodol ar gyfyngiadau ariannol yr Awdurdod.

4.2.16 Bydd pob Aelod yn cael cynnig y cyfle i ofyn am fentora gyda mentoriaid sydd wedi derbyn hyfforddiant priodol i ymgymryd â'r rôl.

4.2.17 Darperir cefnogaeth swyddogion ar gyfer datblygu, cefnogi a chraffu Aelodau - Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, yn gyfrifol am sicrhau bod cefnogaeth ddigonol yn bodoli.

4.2.18 Mae'r trefniadau a wneir ar gyfer busnes y Cyngor yn hyblyg ac yn galluogi Aelodau i gyfranogi'n llawn, waeth beth fo'u hamgylchiadau personol – Cyflwynir adroddiad blynyddol i'r Cyngor i ystyried dyddiadau ac amseroedd cyfarfodydd ar gyfer y flwyddyn i ddod, gan gymryd i ystyriaeth ofynion y Cyngor. Deddf

Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac i gyfarch amrywiaeth Aelodau Etholedig.

4.2.19 Rheoli cyswllt a chyfathrebu – bydd aelodau'n cael gwybodaeth briodol fel rhan o becyn Anwytho ac ar fewnwyd y Cyngor i'w cefnogi i gyflawni eu dyletswyddau.

Bydd yr Awdurdod yn cynnal safonau ar gyfer amseroedd ymateb i e-byst, galwadau ffôn a gohebiaeth ysgrifenedig.

4.2.20 Adroddiadau Blynyddol - Bydd pob Aelod yn cael cynnig y cyfle i gynhyrchu Adroddiad Blynyddol yn unol â'r gofynion

4.2.21 Darperir mynediad digonol i TGCh i bob Aelod – Darperir offer, cefnogaeth a hyfforddiant priodol i Aelodau.

4.2.22 Darperir adnoddau gwybodaeth – Mae adnoddau a gwybodaeth briodol ar gael i Aelodau mewn fformat priodol.

4.2.23 Mae cyfleusterau i Aelodau weithio yn y Cyngor ar gael - Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, yn adolygu o bryd i'w gilydd bod adeiladau, TGCh ac adnoddau cysylltiedig eraill yn ddigonol i ddiwallu anghenion Aelodau.

5. Cyflawni Strategaeth

5.1 Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, fel yr Hyrwyddwr Datblygu Aelodau, yn arwain ar hyn, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth. Bydd y Strategaeth/Cais y Siarter yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ond mae cyfrifoldeb am fabwysiadu'r cynllun blynyddol, monitro ac adrodd yn gyfrifoldeb ar y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

5.2 Pwrpas gwaith y Pwyllgor yn hyn o beth fydd:-

- Sefydlu proses Hyfforddi a Datblygu Aelodau gynhwysfawr a chadarn gan ddefnyddio egwyddorion Siarter CLILC ar gyfer Datblygu a Chynorthwyo Aelodau.

- Sicrhau bod Datblygu Aelodau yn dod yn rhan o weithgarwch sefydliadol prif ffrwd cyffredinol.
- Gwneud argymhellion i'r Cyngor, fel y bo'n briodol, ar Gymorth i Aelodau, yn enwedig Datblygu Aelodau.
- Cydlynu a gwerthuso'n barhaus y Rhaglen Datblygu Aelodau.
- Monitro cynnydd yn erbyn amcanion y Strategaeth.

5.3 Bydd yr holl weithgareddau hyfforddi a datblygu Aelodau a ddarperir o ganlyniad i'r Strategaeth hon yn:-

- Cael eu sicrhau gan y darparwyr hyfforddiant neu'r hwyluswyr mwyaf effeithiol a phriodol o'r tu mewn neu'r tu allan i'r Awdurdod.
- Ymateb i anghenion yr Aelodau o ran dull ac arddull cyflwyno.
- Cymryd i ystyriaeth egwyddorion polisiâu perthnasol y Cyngor.
- Cael eu cynllunio a'i trefnu ar yr amseroedd a'r lleoliadau sydd fwyaf cyfleus i Aelodau er mwyn cyfarch yr ystod eang o Aelodau Etholedig.

6. Gwerthusiad o'r Strategaeth

6.1 Bydd cynnydd yn cael ei fonitro a'i werthuso yn barhaus gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Pennaeth Democratiaeth.

6.2 Bydd datblygiad Aelodau o ganlyniad i'r gweithgareddau yn cael ei asesu ganddynt hwy eu hunain gyda chefnogaeth uwch Aelodau a Swyddogion priodol os ydynt yn cymryd rhan yn y Cyfweiliadau Cymorth a Datblygiad Personol.

7. Adnoddau

7.1 Bydd cyllideb flynyddol yn cael ei chynnwys yn y gyllideb Hyfforddiant Corfforaethol i gefnogi gweithgareddau Hyfforddi a Datblygu Aelodau. Mae gan y Pennaeth Democratiaeth gyfrifoldeb cyffredinol dros Ddatblygu Aelodau ac fe'i cefnogir gan y gwasanaeth AD i gydlynu, cysylltu a threfnu'r hyfforddiant perthnasol.

DRAFT